

BELEIDSVOORNEMENS SAVAN: 2017-2020

Identiteit, Interculturele Beeldvorming en Media: een nieuw totaalconcept.

Visie

De wereld wordt steeds kleiner. We zien hoe mensen zich vrijwillig of gedwongen over grote afstanden bewegen en massamedia suggereren een wereld die meer en meer tot een *global village* wordt. Ook bedrijven slaan hun vleugels uit en strijken neer in verre oorden. De verhoudingen tussen wat traditioneel arme en rijke landen waren, veranderen razendsnel. Kortom, globalisering verandert de wereld.

Globalisering confronteert ook culturen met elkaar en dat gaat niet zonder slag of stoot.

Botsingen vinden op alle niveaus plaats. Van de zogenaamde *clash of civilisations* op macroniveau, toenemend nationalisme en onderdrukking van culturele minderheden op mesoniveau tot de stigmatisering van migranten en asielzoekers op microniveau.

Een van de belangrijkste vragen van het begin van de 21^e eeuw is geworden: wie hoort er bij en wie wordt er buitengesloten? Thuishoren, thuis voelen, buitengesloten worden, wortelen en ontwortelen, het zijn sleutelbegrippen geworden in een tijdperk van globalisering waar migratie en communicatie centraal staan. Identiteit is een centraal referentiepunt geworden in een tijdperk van toenemende globalisering gekoppeld aan een explosieve groei van migratie en communicatiemogelijkheden : waar hoor ik thuis, waar liggen mijn wortels, wie sluit mij buiten, wie sluit ik buiten? De huidige maatschappelijke debatten en ontwikkelingen draaien in wezen allen om dit begrip. Het feit dat de meerderheid van de wereldbevolking tegenwoordig in steden leeft is daar mede debet aan. Verschillende werelden ontmoeten elkaar in de steden makkelijker dan op het platteland, en door de economische en technologische ontwikkelingen communiceren mensen sneller en makkelijker met andere mensen. Wie je bent hangt dan vaak af van waar je op dat moment bent en met wie op je dat moment communiceert. Globalisering speelt hier een cruciale rol in. De huidige opkomst van populistische partijen is er een directe reactie op: deze groepen willen de oude, makkelijk te herkennen culturele en etnische scheidslijnen, behouden uit angst voor het verliezen van bekende waarden en normen.

Maar behalve een aanleiding tot onbegrip, conflict en onderdrukking, kan cultuur ook een bron van verzet en van creativiteit zijn. (Our Creative Diversity, Unesco). Daarvoor is behalve een open attitude ook kennis en bekendheid nodig. Die kennis wordt met name bepaald en doorgegeven door de (massa) media. Beeldvorming in die media kleurt de manier waarop groepen tegen elkaar aankijken. Omdat ze vaak uitgaan van bestaande beelden, ligt stereotypering daarbij op de loer. Omgekeerd kunnen media ook een belangrijk middel vormen tegen polarisatie door de nuancering van bestaande vooroordelen.

Antropologie is de studie van cultuur en culturen. Zij richt de blik op sociale werkelijkheden binnen en buiten de eigen maatschappij en probeert die te beschrijven en te analyseren vanuit een langdurige en diepgaande bekendheid met de mensen en hun samenlevingsvormen. Cultuurdocumentatie, maatschappelijke discussie, cultuurkritiek en cultuurfilosofische vragen vormen daarbij de inspiratie; diepgang is het uitgangspunt. Vertellers uit culturele groepen en serieuze, sociaal geïnteresseerde onderzoekers bieden bevrijdende, onthullende en confronterende visies die leiden tot nieuwe inzichten en nieuwe creativiteit. Zij kunnen mensen en culturen verbeelden en verbinden.

In onze visie is het daarom van belang de antropologische blik meer te laten doordringen in de media. Omgekeerd helpt de antropologische blik om te begrijpen hoe hedendaagse media functioneren. Op dat raakvlak manifesteert SAVAN zich dan ook.

Vanuit deze visie heeft SAVAN een missie en een ambitie en doelstelling geformuleerd.

Missie

Kritische reflectie over identiteit en interculturele beeldvorming bevorderen door middel van visuele kunstuitingen en debat en daarmee nuance aanbrengen in de beeldvorming in media over culturen en samenlevingen.

Ambitie en doelstelling

SAVAN wil als transmediaal platform mensen samenbrengen voor kritische reflectie over identiteit en interculturele beeldvorming. Daarbij bedient zij zich van de uitgangspunten van de antropologie en combineert zij wetenschap, media en kunst. Dit geldt zowel op nationaal als op internationaal terrein.

Cineblend: een nieuw totaalconcept

Vanaf 2017 is *Cineblend* de overkoepelende naam voor alle activiteiten die onder de paraplu van de Stichting Audio-Visuele Antropologie Nederland (SAVAN) al heel lang worden georganiseerd: het Beeld voor Beeld Festival (sinds 1989), de Cineblend debatavonden (sinds 2007), gastprogrammeringen bij verschillende festivals (Dancing on the Edge, Afrovibes, Cultura Nova) en losse film –en debatprogrammeringen bij culturele en wetenschappelijke organisaties (Nationaal Museum van Wereldculturen, Framer Framed, Jaar van de Mijnen, universiteiten zowel in binnen –als buitenland).

Cineblend lijkt als naam en concept de huidige ontwikkelingen in de wetenschap, kunst en maatschappij goed samen te vatten:

- Wetenschap en kunst: steeds meer wetenschappers zoeken de kunst op voor een verbreding van de traditionele wetenschapsbeoefening en het opzoeken van disciplinaire grenzen. Ze experimenteren met andere vormen van representatie dan de traditionele tekstuele weerslag van onderzoeksresultaten, zoals romans, dans en film. Omgekeerd zoeken veel kunstenaars inspiratie bij de wetenschap, met name bij de sociale wetenschappen. Veel beeldend kunstenaars refereren in hun werken naar de theorieën uit de kunstgeschiedenis maar ook met name uit de antropologie –dit laatste zien we bijvoorbeeld in een galerie als Framer Framed, die zich nadrukkelijk richt op de postkoloniale theorievorming uit de antropologie en de sociologie. Ook in de film en de dans wordt veel leentjebuurt gespeeld bij de methoden van de antropologie, zoals bijvoorbeeld in het werk van filmmaakster Kostana Banovic of choreograaf Kalpana Raghuraman.

-Maatschappelijke ontwikkelingen: in de hedendaagse maatschappelijke debatten wordt het begrip culturele identiteit, of culturele diversiteit, steeds meer ter discussie gesteld, resulterend in de introductie van begrippen als hyperdiversiteit of superdiversiteit. In een steeds complexer wordende samenleving wisselen mensen tegenwoordig net zo makkelijk van culturele identiteit als van smartphone. Het feit dat de meerderheid van de wereldbevolking tegenwoordig in steden leeft is daar mede debet aan. Verschillende werelden ontmoeten elkaar in de steden makkelijker dan op het platteland, en door de economische en technologische ontwikkelingen

communiceren mensen sneller en makkelijker met andere mensen. Wie je bent hangt dan vaak af van waar je op dat moment bent en met wie op je dat moment communiceert. Globalisering speelt hier een cruciale rol in. De huidige opkomst van populistische partijen is er een directe reactie op: deze groepen willen de oude, makkelijk te herkennen culturele en etnische scheidslijnen, behouden uit angst voor het verliezen van bekende waarden en normen.

Op dit snijvlak van wetenschap en cultuur, van debat en beeldende kunst, van reflectie en verdieping, van film en televisie, van traditioneel versus vernieuwend, bevindt Cineblend zich. Het woord 'blend' refereert aan de verschillende kruisbestuivingen die we eerder genoemd hebben: wetenschap en cultuur, maar ook film en andere vormen van kunst. Op een meer menselijk vlak gaat het om verschillende identiteiten die blenden in een en dezelfde persoon, die blenden in de grote urbane agglomeraties van deze wereld.

Een reflectie op de genoemde ontwikkelingen, en met name hoe deze zich uiten in de media en kunst, is hoognodig in een tijd van migratie, globalisering en technologische ontwikkelingen. Door films te vertonen, kruisbestuivingen te stimuleren, nagesprekken en discussies te organiseren en context te geven vergroot Cineblend kennis en brengt nuance in de beeldvorming in media over culturen, samenlevingen en identiteiten.

Doelgroep

SAVAN richt zich op zowel experts als breder geïnteresseerden.

Het gaat hier met name om:

- makers
- Jonge academische en artistieke talenten
- studenten humanoria
- Opinie –en beleidsmakers
- thematisch geïnteresseerden: door een cultureel- diverse programmering met terugkerende aandacht voor thema's die van belang zijn voor grote minderheidsgroepen (Surinamers, Antillianen, Molukkers, Chinezen, Turken, Marokkanen etc) trekken activiteiten veel kader uit deze groepen.

Activiteiten

De kunstsector is in toenemende mate interdisciplinair –of zou dat moeten zijn. De focus van SAVAN op een maatschappelijk thema als identiteit en interculturele beeldvorming vertaalt zich steeds meer in cross-overs tussen verschillende kunstdisciplines, met name omdat de nieuwe makers zich steeds minder aantrekken van traditionele grenzen tussen kunstdisciplines –net zoals ze zich steeds minder aantrekken van traditionele grenzen tussen culturen en identiteiten. In die ontwikkelingen wil SAVAN ook meegaan door steeds vaker cinema met verschillende kunstdisciplines, zoals spoken word, muziek, theater, dans en beeldende kunst, te mengen, te 'blenden'. Waarbij cinema, en met name documentaire, het uitgangspunt, het referentiekader, blijft. Hier heeft SAVAN een 30-jarige traditie en expertise in opgebouwd.

De belangrijkste activiteiten van SAVAN in Nederland zijn:

-Cineblend-festival (voorheen Beeld voor Beeld)

Een jaarlijks festival met de nieuwste hoogwaardige documentaires op het gebied van interculturele beeldvorming. Cineblend -festival fungeert als fysieke plek voor consumptie, reflectie, debat en sociale interactie.

De vertoningen worden gevolgd door uitgebreide nagesprekken met de makers, experts en het publiek.

Centrale festivallocatie voor de komende jaren wordt bioscoop Het Ketelhuis. Na tientallen jaren in het Tropentheater en twee jaar in het EYE Film Museum gebivakkeerd te hebben is het festival de komende jaren te gast bij het Ketelhuis. De bioscoop is laagdrempelig, heeft drie zalen (een middelgrote en twee kleinere) en een centrale foyer als ontmoetingsplek ter beschikking en maakt deel uit van een kunstzinnig uitgaansgebied. Voor Cineblend een ideale locatie door de intimiteit en de sfeer die uitnodigt tot debat en ontmoeting.

Daarnaast organiseert SAVAN tijdens het festival ook openluchtvoorstellingen in de tuin van de Tolhuistuin. Deze zullen worden georganiseerd in samenwerking met de Tolhuistuin en het EYE Film Museum. De bedoeling is dat dit een structurele samenwerking wordt waarbij alle partijen middelen ter beschikking stellen voor de realisatie, zowel materieel (locatie, apparatuur, personeel, conservering) als direct financieel.

De tweede week van het festival zal structureel bestaan uit een samenwerking met het Amsterdam Roots Festival, waarbij SAVAN/Cineblend een aantal filmvertoningen zal organiseren in Amsterdam-Oost, in eerste instantie in Jungle. Deze zullen plaatsvinden gedurende en als onderdeel van Amsterdam Roots.

SAVAN wil de samenwerking met partners voor het festival nog meer uitbreiden. Voor 2017 is er intensieve samenwerking, zowel qua programmering als qua productie en middelen, met Tolhuistuin, Ketelhuis, Pakhuis De Zwijger, Amsterdam Roots, Dancing on the Edge, Framer Framed, Gastvrij Oost, de Meevaart, International Social Housing Festival, International Queer and Migrant Film Festival en Afrovibes. Deze samenwerkingen zijn intensief en productief en zullen de komende vier jaar zeker gecontinueerd cq. uitgebreid worden. Daarnaast gaan we op zoek naar nieuwe interessante partners voor een bredere invulling van het festival.

-Cineblend-debat

Een maandelijks discussieavond met makers over de documentaire cinema, visuele antropologie en maatschappelijke processen. Cineblend fungeert als een fysieke plek voor reflectie, debat en sociale interactie.

Cineblend heeft zich bewezen als een succesvolle en herkenbare formule, met een duidelijk eigen dynamiek door de maandelijks terugkerende frequentie, de aandacht voor actuele nationale discussies, de laagdrempeligheid en de informele sfeer. Met ondertussen gemiddeld 100 bezoekers per avond is Cineblend uitermate goed bezocht voor een dergelijke debatavond. Afgezien van het aantal bezoekers is het belangrijk dat sleutelfiguren uit de verschillende gemeenschappen betrokken zijn bij de organisatie van de bijeenkomsten. Veel vertegenwoordigers van de diverse gemeenschappen hebben aangegeven dergelijke debatavonden die georganiseerd worden buiten hun eigen kring hard nodig te hebben, en behalve Cineblend is er geen plaats waar op deze manier de problematiek van beeldvorming bespreekbaar wordt gemaakt. De samenwerkingsverbanden met een breed palet van organisaties moeten nog meer uitgebreid en structureel worden. Qua programmering wordt er steeds meer aandacht besteed aan andere kunst disciplines dan alleen documentaire, en ook aan museale onderwerpen. Die lijn wordt de komende vier jaar voortgezet.

Centrale locatie blijft voorlopig Pakhuis De Zwijger, met gastprogrammeringen in Framer Framed. Zowel de Tolhuistuin als het Ketelhuis hebben interesse getoond in het hosten van de avonden, dit zijn eventueel mogelijkheden voor in de nabije toekomst.

-Nationaal Museum van Wereldculturen: gastprogrammering en co-organisatie

SAVAN organiseert met grote regelmaat Cineblend –filmvertoningen en debatten bij symposia georganiseerd door het Research Centre for Material Culture van het Nationaal Museum van Wereldculturen in Leiden. Zo hebben er filmvertoningen plaatsgevonden bij symposia over Mijnbouw, Goud en tijdens de jaarlijkse Dag van de Antropologie. Tevens is SAVAN de co-organisator van de Adriaan Gerbrands –lezing, een jaarlijks terugkerende wetenschappelijk lezing over media, musea en beeldvorming, gehouden in november in Leiden. De kosten voor de lezing en het honorarium van de wetenschapper worden betaald door het Fonds voor de Etnologie in Leiden.

De samenwerking met het museum zal in de komende jaren uitgebreid worden. Beide partijen zien het belang van de kruisbestuiving tussen de museum –, wetenschappelijke en kunstwereld op het gebied van identiteit en interculturele beeldvorming.

-Gastprogrammering bij andere festivals

SAVAN wil gaan inzetten op nog meer gastprogrammering bij festivals, om de naamsbekendheid van Cineblend te vergroten maar ook expertise en kosten te delen, aangezien deze festivals op hun beurt weer gastprogrammering bij Cineblend verzorgen. In 2017 is er intensieve samenwerking met het International Queer and Migrant Film Festival, Afrovibes, Amsterdam Roots Festival, International Social Housing Festival, Dancing on the Edge. De bedoeling is dat die samenwerking structureel wordt en dat er gezocht gaat worden naar meer partners. In 2018 wordt in eerste instantie CinemAsia bij het rijtje gevoegd, maar ook de banden met het IDFA, waar al eerder mee is samengewerkt qua programmering, zullen worden aangehaald.

-Internationaal

CAFFE (Coordinating Anthropological Film Festivals in Europe) is een mede door SAVAN opgericht Europees samenwerkingsverband van momenteel 15 documentaire festivals op het gebied van interculturele beeldvorming. Twee keer per jaar vindt er een bijeenkomst plaats van verschillende festivaldirecteuren. Ingezonden en prijswinnende films worden gedeeld en uitgewisseld, festivaldata worden gecoördineerd, transportkosten en reiskosten voor filmmakers worden gedeeld. Deze samenwerking zal voortgezet maar waar mogelijk ook uitgebreid met nieuwe partners worden.

Daarnaast is Cineblend officieel partner van het East Silver Documentary Network en van het ÉCU European Independent Film Festival, en heeft het Label of Excellence van zowel de Anna Lindt Foundation als van EFFE: Europe for Festivals/Festivals for Europe. Ook deze samenwerkingen zullen voortgezet worden.

De directeur van SAVAN verzorgt regelmatig gastprogrammeringen op buitenlandse festivals (Parijs, Rio de Janeiro, Ljubljana, Ankara, Trento), of is lid van de jury in dergelijke festivals (Parijs, Boedapest, Belgrado).

-Website

De website moet een aantal functies in zich gaan herbergen: een virtuele plek voor debat, verdieping en sociale interactie. Maar ook een kanaal voor vertoning alsmede een archief-functie. Er zal een website ontwikkeld worden die niet alleen maar aanvullend of informatief is, maar een gelijkwaardige positie inneemt als medium naast het festival en de verdiepingsavonden. De website moet een platform voor discussie en reflectie over media en

interculturele beeldvorming worden, direct gekoppeld aan het festival en de verdiepingsavonden. Niet alleen moeten er, zoals nu, achtergrondartikelen en verslagen op de site staan, ook moeten er films te zien zijn, en moeten er interactieve mogelijkheden voor discussie over de vertoonde films geboden worden. Daar is wel al een begin mee gemaakt: er staan achtergrondartikelen en verslagen alsmede foto's op de website van SAVAN, op de website van Cineblend/Beeld voor Beeld zijn trailers te zien van (een groot deel van) de vertoonde films. De verschillende websites die nu operationeel zijn (SAVAN, Cineblend, Beeld voor Beeld) zullen samengevoegd gaan worden tot een dynamisch en interactief community portal.

-Service Producten

SAVAN heeft een groot en breed archief van meer dan 5000 films. Elk jaar komen daar zo'n 600 films bij. Het fysieke archief (VHS –banden en DVD's) is opgeslagen bij de Universiteit Leiden. De Universiteitsbibliotheek in Leiden heeft 200 titels toegankelijk gemaakt voor consultatie door studenten. De volgende stap is het digitaal toegankelijk maken van een deel van de films voor educatieve doeleinden. Hiervoor zijn onderhandelingen gaande met de Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Universiteitsbibliotheek Leiden en het Nationaal Museum van Wereldculturen. Een deel van het archief is ok te bekijken via het on-line platform Docs Online.

Een ander service product van SAVAN is de distributie van de aanwezige films. Bij gastprogrammeringen, zowel internationaal als nationaal, wordt geput uit de in het archief aanwezige films. Te denken valt aan museumtentoonstellingen, themaprogramma's bij andere festivals of lezingen in het culturele veld. SAVAN fungeert daarmee als kenniscentrum voor de levering van audiovisuele kennis alsmede als ambassadeur van de filmmakers.

SAVAN fungeert als bemiddelaar van expertise op het gebied van interculturele beeldvorming. Door het grote aantal contacten kan SAVAN een bestand opbouwen van experts die geraadpleegd kunnen worden bij de organisatie van congressen, seminars, maar ook als sprekers kunnen fungeren bij mediaprogramma's.

-Educatieve Activiteiten

Er wordt samengewerkt met het Research Centre for Material Culture en het Nationaal Museum van Wereldculturen bij het ontwikkelen van verdiepingsprogramma's bij de tentoonstellingen. Ook worden er workshops met gerenommeerde filmmakers georganiseerd, veelal tijdens het festival. Er zal verder gekeken worden naar de mogelijkheid van talentontwikkeling, bijvoorbeeld door het geven van opdrachten aan jonge kunstenaars of filmmakers. Er worden stageplekken voor studenten tijdens de organisatie van het festival of de andere activiteiten gecreëerd. Tijdens het festival maken studenten van de universiteit of hogeschole korte filmpjes over het festival die op de website geplaatst worden. Ook zullen er stageplekken gecreëerd worden voor vluchtelingenkunstenaars om hen ervaring op te laten doen en zo hun kansen op structureel werk in Nederland te vergoten.